

”365 sätt att slösa med dina skattepengar” som Martin Borgs har sammanställt i bokform.

<http://www.adlibris.com/se/bok/365-satt-att-slosa-med-dina-skattepengar-9789186185237>

Boken är att betrakta som obligatorisk sommarläsning för dem som ännu inte läst den.

Nya Karolinska i Solna. En jämförelse mellan NKS och Asklepios Klinik Barmbek i Hamburg som Stockholms läns landsting själv låtit göra, visar att det svenska bygget tycks omotiverat dyrt. Prismässigt befinner de sig i olika galaxer (**NKS kostar tio gånger så mycket**), trots att de båda spelar i den högspecialiserade ligan.

Citatet av socialdemokraten Gustav Möller gäller: ”Varje förslösad skattekrona är en stöld från folket”. Men när vaknar folket ?

Ingen ska förledas att tro att byggen i miljardklass är enkla beslutsprocesser. Och det finns ingen som kräver att politiker ska vara felfria experter som aldrig gör misstag. Men det finns en rimlig förväntan att de som låter affischera gatorna inför valen med sina ansikten och ambitioner för att få förtroende, inte hemfaller åt lättsinne och oaktsamhet i förvaltandet av skattepengarna. Liksom att de som söker tjänster i offentlig förvaltning och skattefinansierade verksamheter, är medvetna om att de – chefer eller ej – har ett moraliskt ansvar att anlägga en Möllersk tankeregulering på sitt agerande. Det som saknas är tjänsteman ansvaret – som bara måste återinföras – då få vi en mer saklig hantering och politikerna kan inte köra över allt och alla i vetskap om att det är ändå bara skattebetalarna som skall betala.

Den fördyring av NKS som skett borde helt enkelt inte vara möjlig. Så sent som den 8 mars 2014 förklarade den borgerliga landstingsmajoriteten att den totala kostnaden skulle uppgå till 14,5 miljarder kronor, ”tack vare att vi valde en fastprismodell. En sådan modell kostar lite mer, men nu ligger hela risken på byggföretaget för eventuella förseningar och fördyringar. Det är en trygg garanti för skattebetalarna som skapar långsiktig förutsägbarhet. Men vad är sant och osant? I skrivande stund, drygt två år senare, är estimatet 22,8 miljarder. Det är en felräkning på 8 300 000 000 kronor. *Åtta-komma-tre-miljarder-kronor.*

I det skenet framstår nedanstående Avestabornas 810 000 kronor dyrare Jularbo-bro som kaffepengar.

Men Martin Borgs 380 fall (pocketutgåvan från i fjol är försedd med nytillkomna exempel) reser frågan om hur ansvar ska utkrävas av dem som fattat dåliga beslut.

Det kan inte vara så att frågan om hanteringen av skattemedlen, faller den dag projekten till slut kommer i hamn eller läggs ner. Även ifall Avestaborna blir nöjda med bron över Jularboån när den väl är färdig, måste någon lärdom dras och ett ansvar utkrävas av dem vars bristande omdöme och oförmåga gjorde att det kostade 850 000 kronor i stället för 40 000. Försvaret för NKS-processen handlar ofta om hur effektivt NKS blir när bygget står klart. Men det är *inte* frågan (för 22,8 miljarder borde man kunna förvänta sig ett förbålt mirakel).

Nej, frågorna som ansvariga politiker och tjänstemän ska svara på är 1) varför deras ursprungliga beräkningar slog så fel, 2) hur det kan komma sig att andra, hyggligt jämförbara sjukhus kunnat byggas så mycket billigare, och 3) vad de anser är ett rimligt ansvarstagande i den uppkomna situationen. 3) för att säkerställa ansvar måste vi få tillbaks tjänsteman ansvaret och politikerna skall inte ha fribrev från alla tok...beslut!

Avesta kommun skulle bygga en bro över Jularbo ån. Fritids- och teknikstyrelsens ordförande föreslog en lösning för 40 000 kronor. När beslutet var klubbade visade det sig att den billiga lösningen inte uppfyllde säkerhetskraven. Kommunpolitikern gav inte upp för det. Efter att ha surfat på Blocket hittade han istället en begagnad bro för 110 000 kronor. Det var bara ett problem. Bron var tio meter för kort. Kommunpolitikern fortsatte. Det går trots allt att förlänga broar och minska åar, framförallt när någon annan betalar. När bron väl var på plats hade den kostat Avestaborna 850 000 kronor.

Stockholm landstingsledningen skulle ha rest på studiebesök utomlands *avseende Solna bygget*, före och inte efter man satte igång processen. Men man reste faktiskt för att bland annat lära om den finansiella modell som används för bygget av NKS; OPS, Offentlig–privat samverkan, också kallad Public Private Partnership, PPP. En form av offentlig upphandling där ett privat företag eller konsortium tilldelas uppdraget att finansiera, bygga och under en längre tid driva en offentlig nyttinghet, vanligen sjukhus, motorväg eller annan infrastrukturinvestering. Inte bara själva byggandet överläts på ett privat företag utan även finansiering och eventuellt driften.

Resan gick till England och universitetssjukhusen i London och Manchester samt ett sjukhus i Derby. Men landstinget skulle även upphandla nya pendeltåg (!!!) och den frågan upptog ledningens uppmärksamhet under resan mer än PPP/OPS.

Kanske hade utvecklingen blivit en annan om man hade diskuterat upphandlingsfrågorna lika ingående som man mätte avstånden mellan öppna vagnsdörrar och plattformar.

Det finns så mycket kunskap i Europa dels hur man bygger pendeltåg och kring frågorna, en resa till Schweiz hade varit mera sinnfull än till England där man fortfarande kämpar med att återupprusta en total nedgången järnväg i Sverige som innan dåvarande premiärministern Thatcher drog i nödbromsen, satte stop för miljardrullningen i Englands järnvägsförvaltning. Enda möjligheten vara att sälja ut hela klabbet och med privata medel försöka steg för steg återskapa något som påminner om en järnväg.. Det fanns helt inte tillräckligt med mer skattemedel

att ta till, och Englands ekonomi efter socialdemokratisk styre var i botten läge.

Men med svenska mått av slöseri med skattemedel framstår England som en liten snäll skolpojke, skillnaden ligger i att i oaktat vilken regering inget folk tillåter sin regering ta ut så mycket i skatt som man gör i Sverige, Då hade vi nu inte ens behövt tänka tanken på hur många vårdtimmar och operationer, blodtransfusioner och upplivningsförsök man får för 8,3 miljarder kronor i merkostnad för Karolinska i Solna..

Ja, det är lätt att bli förbannad. Men en stor del av ansvaret faller faktiskt tillbaka på medborgarna, trots att vi både röstar och betalar skatt.

Varför diskuterar vi inte skattefrågans makt- och ansvarsdimensioner mer och oftare? Varför tillåts politikerna i Malmö och Göteborg med otal skandaler som dels skattebetalarna i respektive kommun men också alla övriga i landet får vara med och betala, utan att någon buras in?

Här betar sig ju medborgare lika hycklande som när politiker säger en sak och gör en annan; vi säger att vi har lågt förtroende för politiker, och ändå ifrågasätter vi sällan det faktum att de så ostraffat kan använda våra skattepengar på sätt som i somliga fall gör ordet *slöseri* plågsamt otillräckligt och *stöld* mer adekvat.

Det ligger en del i uttrycket att: vi får de politiker vi förtjänar.